

Uitvoeringsplan Ondermijning 2023-2026

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Ambities	5
3. Groningse aanpak	8
3.1 <i>Breed fundament</i>	8
3.2 <i>Themagericht werken</i>	9
3.2.1 Drugs: Handel en Productie	9
3.2.2 Mensenhandel	10
3.2.3 Criminogene branches	12
3.2.4 Vastgoedfraude	13
3.2.5 Zorgfraude	13
3.2.6 Gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime	14
4. Verantwoording & planning	16

1. Inleiding

De rapporten '[Groningse praktijken](#)'¹ en '[Ondernijning in het Ommeland](#)'² hebben ons laten zien dat we voor een stevige opgave staan in de strijd tegen ondernijning. Hennepteelt, drugshandel en misstanden met vastgoed zijn de belangrijkste verschijningsvormen van ondernijnende criminaliteit in onze gemeente en in de regio. Regionale samenwerking en uitbreiding van ambtelijke capaciteit zijn volgens de onderzoekers Tops en Van der Torre belangrijke voorwaarden om ondernijnende criminaliteit succesvol aan te kunnen pakken. Op beide punten hebben we inmiddels concrete stappen gezet. De capaciteit binnen de afdeling Openbare Orde en Veiligheid gericht op de aanpak van ondernijning is dit jaar uitgebreid met 9 fte in met name uitvoerende functies. Ook de samenwerking met de andere Groningse gemeenten en de Provincie Groningen heeft een flinke impuls gekregen. Er ligt inmiddels een gezamenlijk plan van aanpak en de contouren van een regionaal projectbureau, met ondersteuning van het Regionaal Informatie en Expertisecentrum Noord-Nederland, tekenen zich af. In dit uitvoeringsplan beschrijven we welke interventies we in deze collegeperiode inzetten om ondernijnende criminaliteit aan te pakken en te voorkomen.

Kijkend naar het geheel zijn er drie interventies waar we de meest forse inspanningen op plegen. We kiezen voor een bredere toepassing van de Wet Bibob en gaan zaken intensiever onderzoeken. Daarnaast gaat het aantal bestuurlijke controles omhoog. Met onze netwerkpartners bepalen we de focus op branche en gebied waarin we controles uitvoeren. Regionale samenwerking en het opzetten van een regionaal werkend interventieteam voor het doen van bestuurlijke controles is het derde speerpunt.

In dit uitvoeringsplan ligt de nadruk op concrete interventies in de eerstkomende anderhalf jaar. Op basis van de uitkomsten van de te starten onderzoeken, maar ook bereikte resultaten, actuele ontwikkelingen en het gesprek daarover met de gemeenteraad, geven we het plan verdere invulling. Het uitvoeringsplan staat niet los van andere inmiddels lopende plannen en daaruit voortvloeiende interventies. Interventies die voortvloeien uit het actieplan Preventie met Gezag, de Citydeal Dynamische Binnensteden, het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid en de Agenda Digitale Veiligheid zijn hier voorbeelden van. Belangrijk bij de uitvoering van deze plannen is de multidisciplinaire aanpak. We benoemen deze actieplannen bij de thema's die we in dit plan bespreken.

In hoofdstuk 2 beschrijven we onze ambities als het gaat om de aanpak van ondernijnende criminaliteit en in hoofdstuk 3 beschrijven we onze interventies die zijn onderverdeeld in vijf thema's. Hoofdstuk 4 gaat in op de verantwoording over dit plan. Bij dit plan gaat een 'Tijdslijn' met een overzicht van alle interventies.

¹ Van der Torre, E., Tops, P. (2022). *Groningse praktijken – Een analyse van (de gemeentelijke aanpak van) ondernijning in de gemeente Groningen*.

² Van der Torre, E., Tops, P. (2023). *Ondernijning in het Ommeland – Een analyse van (de gemeentelijke aanpak van) ondernijning in negen Groningse gemeenten*.

Tot slot.

In de criminele wereld zijn de begrippen 'dader' en 'slachtoffer' niet altijd eenvoudig te scheiden en komt niet zelden overlap voor. We realiseren ons dat maatregelen die wij nemen om crimineel gedrag aan te pakken, bijvoorbeeld door een woning tijdelijk te sluiten, altijd effect hebben op mensen. Voor wie dat nodig heeft zorgen we voor passende opvang of toeleiding naar hulpverlening in samenwerking met WIJ Groningen en andere netwerkpartners. We grijpen stevig in maar verliezen de menselijke maat niet uit het oog.

Groningen, september 2023.

2. Ambities

Onze ambitie is ondermijnende criminaliteit en ondermijnende praktijken aan te pakken en te voorkomen. We werken deze ambitie hier uit in vijf onderdelen. De interventies die zijn gericht op het bereiken van deze ambities staan in hoofdstuk 3.

Onze ambities zijn gericht op het verstoren van criminele processen en het aanpakken van criminele netwerken om zodoende daderschap en slachtofferschap effectief te voorkomen. Vanzelfsprekend kan onze aanpak alleen succesvol zijn in samenwerking met netwerkpartners zoals de convenantpartners in het Regionale Informatie- en Expertise Centrum Noord-Nederland (hierna: RIEC)³, onderwijs, woningcorporaties en andere sectoren.

We zijn een weerbare gemeente

Wij zijn ons als gemeente bewust van de gevaren van ondermijnende criminaliteit en maken onszelf weerbaar tegen criminele invloeden. Dit betekent dat we als bestuur en organisatie voortdurend alert moeten zijn op het beschermen en versterken van reguliere processen tegen misbruik van gemeentelijke voorzieningen. Criminelen zijn vaak afhankelijk van faciliteiten van de overheid, om daar vervolgens misbruik van te maken. Medewerkers van onze organisatie moeten zich daarom bewust zijn van de verschijningsvormen van ondermijnende criminaliteit, signalen kunnen herkennen en daar vervolgens naar kunnen handelen, zodat criminelen 'bij de poort' worden tegengehouden en wie toch binnen is snel tegen de lamp loopt.

We bouwen aan een weerbare samenleving

Voor het tegengaan van ondermijning is het belangrijk dat we ook het bewustzijn in de samenleving vergroten. De sluipende gevolgen van ondermijnende criminaliteit maken de samenleving kwetsbaar, al is dat niet altijd direct zichtbaar. We richten ons op bewoners van wijken en dorpen, omdat juist zij vaak heel goed weten wat er in hun buurt speelt. We zetten campagnes op en betrekken inwoners in projecten om hen bewust te maken van de signalen van ondermijning en moedigen hen aan verdachte activiteiten te melden en informatie te delen. Daarnaast bouwen we een netwerk op met bijvoorbeeld ondernemers- en brancheorganisaties, WIJ Groningen, woningcorporaties en andere relevante partijen om vermenging van de onder- en bovenwereld tegen te gaan. We willen daarmee een tegenbeweging creëren die laat zien dat ondermijnende criminaliteit niet normaal is en misbruik van legale stromen en structuren niet geaccepteerd wordt.

³ De convenantpartners in het RIEC-samenwerkingsverband zijn: gemeenten, provincies, politie, Openbaar Ministerie, Belastingdienst, Nederlandse Arbeidsinspectie, Koninklijke Marechaussee, Douane, UWV, Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit, Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst en Immigratie- en Naturalisatiedienst.

We versterken duurzaam onze informatiepositie

Om effectief te kunnen opereren is het van belang om onze informatiepositie te versterken. De effectiviteit van maatregelen steunt op degelijke, nauwkeurige en systematische kennis. We zetten in op het vergroten van het inzicht in de problematiek en zorgen ervoor dat we vooroplopen bij landelijke ontwikkelingen. We maken optimaal gebruik van beschikbare data en wisselen actief informatie uit met netwerkpartners. Uiteraard doen wij dit met inachtneming van de daarvoor geldende privacywetgeving.

We werken slim samen met de regio

Regionale samenwerking in de aanpak van ondernijning is van essentieel belang. Het bundelen van krachten, informatie en capaciteit moet ons de komende jaren helpen om samen met de andere negen gemeenten, de provincie en waterschappen een Groningse norm te formuleren en op regionaal niveau, met de inzet van een regionaal interventieteam, tastbare doelen te behalen op thema's, in branches en/of in specifieke gebieden. In de netwerksamenwerking binnen het RIEC werken we in aan complexe casuïstiek.

Stad en regio

Het rapport Groningse praktijken is voor de burgemeesters van de tien Groninger gemeenten aanleiding geweest om samen met de provincie Groningen, de handen ineen te slaan bij de aanpak van ondernijnende criminaliteit. Het feit dat criminelen zich niet aan gemeentegrenzen houden vraagt om een aanpak die dat ook niet doet. De gekozen aanpak wordt uitgewerkt langs vier sporen:

1. Bewustwording en weerbaarheid: gericht op medewerkers van de gemeenten en inwoners, verenigingen, bedrijven en andere stakeholders;
2. We vormen een flexibel inzetbaar en regionaal werkend interventieteam in samenwerking met netwerkpartners voor het doen van bestuurlijke controles;
3. We harmoniseren regelgeving en beleid. Aangezien de uitvoering van de Wet Bibob vraagt om specifieke deskundigheid, onderzoeken we de mogelijkheid om deze wet centraal uit te voeren voor alle Groninger gemeenten.
4. Zo doen we dat hier! We stellen als Groninger gemeenten samen met de Provincie en de waterschappen basisafspraken vast over onze gezamenlijke aanpak van ondernijnende criminaliteit: De Groningse norm.

Nieuw in de ondernijningsaanpak is dat we bij alles wat we doen niet alleen nagaan of het alleen voor onze eigen gemeente van belang is, maar ook of we hier in regionaal verband samen beter van kunnen worden.

We pakken het systeem aan

De kern van onze aanpak ziet op het verstoren van criminele activiteiten, netwerken en samenwerkingsverbanden. Dit doen we vanuit verschillende invalshoeken, zodat de bron van de ondermijnende criminaliteit wordt aangepakt. Dit kan alleen samen met onze netwerkpartners, waarbij we in concrete gevallen blijven zoeken naar barrières die we kunnen opwerpen om zodoende ondernijning te voorkomen.

Bestuurlijke controles

Bestuurlijke controles vormen een belangrijke pijler van onze ondernijningsaanpak. We controleren branches die gevoelig zijn voor regelovertreding. Dat doen we als gemeente zelfstandig, maar ook samen met onze netwerkpartners zoals de politie, de Nederlandse Arbeidsinspectie en de Douane. Met deze controles laten we zien dat we de naleving van regels belangrijk vinden en dat we als één overheid optreden.

Samen met **netwerkpartners** maken we een agenda waarin we opnemen welke controles we wanneer houden, zodat beperkte capaciteit zo goed mogelijk kan worden ingezet. We kondigen de controles niet aan maar communiceren achteraf. Met de negen andere gemeenten in onze provincie werken we aan de vorming van een flexibel inzetbaar en regionaal werkend interventieteam. Samen optrekken levert schaalvoordelen op en biedt de mogelijkheid om kennis en expertise te bundelen.

3. Groningse aanpak

3.1 Breed fundament

Onze ondernijningaanpak bestaat in de basis uit een aantal werkwijzen en instrumenten die als een breed fundament kunnen worden beschouwd. Dit fundament hebben we de afgelopen jaren gelegd, we onderhouden het en bouwen het uit. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Behandelen casuïstiek
We hebben casustafels, zowel lokaal – gemeentebreed –, als regionaal in RIEC-verband om concrete signalen van ondernijning te kunnen bespreken en een gezamenlijke aanpak te formuleren.
- Integriteitsbeoordelingen
We willen als gemeente alleen zaken doen met integere partijen die boven elke twijfel verheven zijn. Er moet te allen tijde worden voorkomen dat wij als gemeente onbedoeld criminele activiteiten faciliteren. Allereerst om ondernijnde praktijken te voorkomen maar in de tweede plaats ook om de concurrentiepositie van bonafide partijen te beschermen. We zetten hiervoor de volgende instrumenten in:

I. Basis-integriteitsbeoordeling

We stellen een beleidsregel vast over een basis-integriteitsbeoordeling die van toepassing zal zijn op overeenkomsten die met de gemeente worden aangegaan. We passen in overeenkomsten een integriteitsclausule toe, zodat bij ernstige integriteitsrisico's de overeenkomst kan worden beëindigd.

II. Toepassing Wet Bibob

De Wet Bibob biedt de mogelijkheid om bij bepaalde vergunningaanvragen uitgebreid integriteitsonderzoek te doen. Naast open bronnen, zoals het Kadaster en de Kamer van Koophandel, kunnen ook gesloten bronnen worden geraadpleegd. Denk hierbij aan gegevens van politie, het Ministerie van Justitie en Veiligheid en de Belastingdienst. Indien nodig wordt het Landelijk Bureau Bibob om advies gevraagd.

Momenteel zijn wij bezig de toepassing van de Wet Bibob te intensiveren. Zo zijn er begin dit jaar extra medewerkers aangenomen die zich specifiek op de Bibob-onderzoeken richten. Hierdoor kan meer onderzoek worden verricht, zowel in aantal als in omvang. In 2022 zijn er in totaal ongeveer 80 Bibob-onderzoeken uitgevoerd. In de eerste acht maanden van 2023 waren dit er al ruim 70. Daarnaast onderzoeken we de uitbreidingsmogelijkheden voor toepassing van de Wet Bibob bij subsidies, aanbestedingen, milieuvergunning en binnen de zorgsector. Hierdoor zal het aantal onderzoeken verder toenemen.

- Versterken informatiepositie

We participeren op landelijk, regionaal en lokaal niveau in de ontwikkeling van informatiebeelden en volgen de nieuwe ontwikkelingen op dit gebied.

Op landelijk niveau werken we onder andere samen met het team van Zicht op Ondernijning en we zijn nauw betrokken bij de verdere ontwikkeling van dit dashboard. Dit landelijk dashboard geeft elke gemeente in Nederland zicht op lokale criminele fenomenen. Op lokaal niveau investeren we in de continuïteit en meetbaarheid van onze inzet. We willen (meerjarige) trends in kaart brengen en de ontwikkelingen afzetten tegen landelijke en regionale ontwikkelingen op het gebied van veiligheid. Daarnaast willen we, onder andere in samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen, investeren in het ontwikkelen van instrumenten om het maatschappelijke effect van onze interventies duidelijker te kunnen monitoren.

- Weerbaarheid medewerkers gemeente

Om medewerkers van de gemeente weerbaar tegen ondernijnende criminaliteit te maken, is het belangrijk dat ze informatie over dit onderwerp krijgen. Daarom ontwikkelen we voor medewerkers een e-learning ondernijnende criminaliteit, die iedere medewerker via Groningen Leert kan volgen. Daarnaast verzorgen we trainingen voor afdelingen waarbij medewerkers met ondernijnende criminaliteit te maken kunnen krijgen, zodat zij signalen kunnen herkennen en handvatten krijgen hoe ze hiermee om kunnen gaan.

- Weerbaarheid & bewustwording binnen het sociaal domein

Het is bekend dat kwetsbare mensen die eenvoudig te beïnvloeden zijn, zoals verslaafde jongeren en licht verstandelijk beperkten, worden geronseld voor het plegen van strafbare feiten, omdat ze makkelijk kunnen worden uitgebuit (bijvoorbeeld door chantage of in ruil voor drugs). De grens tussen daderschap en slachtofferschap is in deze gevallen dan ook vaag. Omdat opsporingsinstanties vaak alleen de grote criminelen in beeld hebben, schiet de aanpak van deze vormen van uitbuiting veelal tekort. We gaan daarom met zorgprofessionals in gesprek om te werken aan de thema's weerbaarheid en bewustwording binnen beschermde woonvormen.

- Jonge aanwas voorkomen

Vanuit de keten jeugd en veiligheid zijn wij het afgelopen jaar gestart met invulling te geven aan het actieprogramma Preventie met Gezag waarbij zowel aan de preventieve als aan de repressieve kant een extra impuls wordt gegeven aan de bestaande aanpak. Zo wordt extra ingezet op (het voorkomen van) schooluitval, vroeg-signalering op basisscholen en kinderopvang, spreekuren door bureau Halt op de basisscholen, trainingen cybertoezicht en problematiek rondom licht verstandelijke beperking en het uitbreiden van de Breed Jeugd-Overleggen naar alle Groninger wijken. Tevens wordt een stevige repressieve aanpak opgezet, gericht op de harde kern onder jongeren/jongvolwassenen.

3.2 Themagericht werken

Voortvloeiend uit het rapport Groningse praktijken geven we de thema’s drugs, vastgoedfraude, zorgfraude, gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime, mensenhandel en criminogene branches prioriteit in de aanpak van ondernijning. Een themagerichte aanpak stelt ons in staat om een netwerk en expertise op het betreffende onderwerp op te bouwen, hetgeen essentieel is voor het ontwerpen van een effectieve strategie voor het behalen van tastbare resultaten. Door ook binnen de thema’s regionaal op te trekken wordt het mogelijk om informatie en middelen te bundelen, expertise te delen en gezamenlijk op te treden tegen ondernijnende activiteiten bijvoorbeeld door het houden van bestuurlijke controles in een regionaal interventieteam.

We bespreken de thema’s hieronder op hoofdlijnen en geven de belangrijkste activiteiten weer. Per onderdeel geven we tevens aan, aan welke ambitie de activiteit bijdraagt. Voor de uitvoering van de (nader te concretiseren) acties geldt dat deze worden geprioriteerd naar behoeften en ontwikkelingen in wijken, dorpen en gebieden in onze gemeente.

3.2.1 Drugs: Handel en Productie

In Groningen liggen hennepsteelt en drugshandel op een stevig niveau. De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat er veel drugs gebruikt wordt binnen de gemeente en zien we ook veel geweldsincidenten voortvloeiend uit drugsconflicten. De productie lijkt zich in de gemeente te focussen op cannabis maar uit een rioolwateronderzoek uitgevoerd in 2022⁴ blijkt dat Groningen ook erg hoog scoort op het gebruik van cannabis en tevens cocaïne en 3- en 4-MMC. In het buitengebied is vastgoed (agrarisch vastgoed en bedrijfspanden) relatief goedkoop en het gebied is anoniem. Dat maakt het buitengebied een ideale omgeving voor drugsopslag, drugsvervoer en drugsproductie.

De aanpak van de ontwrichtende effecten van drugscriminaliteit is complex en vraagt om een langdurige en consistente aanpak. Een continuering van de aanpak van de afgelopen jaren is hierbij essentieel, terwijl we daarnaast nieuwe instrumenten willen benutten om de drugscriminaliteit in Groningen te begrenzen en in te perken.

Interventies	Ambitie
<ul style="list-style-type: none"> • We zitten vooraan bij nieuwe ontwikkelingen, zowel regionaal als landelijk. Zo zitten we bijvoorbeeld in een landelijke denktank drugsbeleid en werken we aan het verbeteren van integrale samenwerking; • We maken een informatiebeeld van het buitengebied op basis van data over onder meer (leegstand van) vastgoed, meldingen en incidenten en informatie van netwerkpartners, bewoners en branche-organisaties. Met de uitkomst hiervan bepalen we onze concrete interventies. 	

⁴ Kiwa Water Research (2022). *Rioolwateranalyse van drugsgebruik in de gemeente Groningen (2022.055)*.

Interventies	Ambitie
<ul style="list-style-type: none"> We actualiseren samen met netwerkpartners, waaronder gemeenten in de regio, de politie en het Openbaar Ministerie het Regionale Hennepconvenant. Het doel van het convenant is om gezamenlijk afspraken te maken over de aanpak van (soft)drugscriminaliteit. 	
<ul style="list-style-type: none"> We starten een bestuurlijk traject na het aantreffen van drugs in panden. Dit kan leiden tot een tijdelijke sluiting van het pand, maar ook tot maatwerk zoals de inzet van hulpverlening bij betrokkenen. Jaarlijks behandelen we ca. 30 zaken; we verwachten dat deze trend zich doorzet; We nemen deel aan het ‘Experiment gesloten coffeeshopketen’ om te onderzoeken of gereguleerde productie, distributie en verkoop van cannabis mogelijk is. Hierbij wordt ook onderzoek gedaan naar wat de effecten zijn van regulering op drugscriminaliteit; We experimenteren met de inzet van de last onder dwangsom teneinde straathandel in drugs te verminderen. 	

3.2.2 Mensenhandel

In de kern gaat mensenhandel om het dwingen van mensen tot arbeid, criminaliteit of seksuele diensten, zodat een derde daar (grof) geld aan kan verdienen. Mensenhandel maakt een grote inbreuk op de individuele vrijheid van mensen en is daarmee een van de meest ernstige en complexe vormen van ondernijnde criminaliteit. Slachtoffers van mensenhandel zijn vaak kwetsbaar en leggen niet snel een verklaring af. Hierdoor blijft mensenhandel vaak onder de radar.

Interventies	Ambitie
<ul style="list-style-type: none"> We maken collega’s en netwerkpartners bewust van signalen van mensenhandel door het geven van bewustwordingstrainingen. 	
<ul style="list-style-type: none"> We maken onze inwoners bewust van de signalen van mensenhandel door het geven van voorlichtingen en/of trainingen; We zetten de app MYinfoNL in om arbeidsmigranten voor te lichten over hun rechten in Nederland. 	
<ul style="list-style-type: none"> We bespreken signalen van mensenhandel met de politie en het Zorg- en Veiligheidshuis en voeren samen met netwerkpartners, zoals de politie en de arbeidsinspectie, controles uit. 	
<ul style="list-style-type: none"> We doen onderzoek naar de verschillende vormen van mensenhandel. Dit doen we samen met het RIEC (onderzoek naar arbeidsuitbuiting) en het Centrum tegen Kinderhandel & Mensenhandel (onderzoek naar seksuele en criminele uitbuiting). 	

Interventies	Ambitie
<ul style="list-style-type: none"> • We creëren een barrièremodel op het gebied van huisvesting van arbeidsmigranten om mensenhandel te voorkomen en hun positie te versterken. Zo voeren we onder meer samen met de Pandenbrigade controles uit; • We passen de Wet Bibob toe op exploitatievergunningen voor seksbedrijven. 	

3.2.3 Criminogene branches

Met criminogene branches bedoelen we die branches die kwetsbaar zijn voor het faciliteren van georganiseerde criminaliteit, het plegen van strafbare feiten en het gebruik als dekmantel voor witwaspraktijken. Bedrijfstakingen waar veel contant geld in omgaat en waarin de waarde en levering van diensten en/of producten moeilijk objectief zijn vast te stellen, zijn voor ondermijnende criminaliteit erg aantrekkelijk. Voorbeelden hiervan zijn de horeca-, telefonie, schoonheids- en autobranche. Binnen de horeca springt het toenemende aantal zaken voor het afhalen en bezorgen in het oog. Daarnaast zien we dat bepaalde locaties aantrekkelijk zijn voor het plegen en/of faciliteren van criminele activiteiten. Te denken valt aan het buitengebied met grote leegstaande schuren en bedrijventerreinen waar buiten kantooruren weinig toezicht is. Door de ondermijnende criminaliteit in deze branches neemt de oneerlijke concurrentie letterlijk en figuurlijk ruimte in van bedrijven die onze gemeente juist tot een aantrekkelijke plek maken.

Interventies	Ambitie
<ul style="list-style-type: none"> • We brengen in kaart waar de criminele bedrijvigheid plaatsvindt: <ul style="list-style-type: none"> - We onderzoeken samen met andere gemeenten nieuwe mogelijkheden voor het terugdringen van ondernijning binnen de City Deal Dynamische Binnensteden; - We brengen in kaart welke bedrijventerreinen mogelijke brandhaarden zijn voor ondernijning. 	
<ul style="list-style-type: none"> • We voeren samen met onze netwerkpartners bestuurlijke controles uit; • We bereiden de herinvoering voor van de exploitatievergunning voor de horeca. Deze vergunning heeft tot doel het belang van de openbare orde te beschermen en valt tevens onder het bereik van de Wet Bibob; • We willen bedrijventerreinen weerbaar maken tegen ondermijnende criminaliteit. Daarom werken we inmiddels samen met het Platform Veilig Ondernemen om op bedrijventerreinen een publiek-private samenwerking te realiseren. Er wordt een werkgroep opgezet waarbij er meerdere keren per jaar overleg is, er worden schouwen en acties uitgevoerd. 	

3.2.4 Vastgoedfraude

Vastgoedinvesteringen zijn een eenvoudig middel om crimineel verkregen vermogen wit te wassen. Daarbij kan er een machtspositie worden gecreëerd en kunnen beroepsgroepen als makelaars, notarissen, ambtenaren en adviseurs worden gecorrumpeerd. De opgebouwde machts- en vastgoedposities bieden vervolgens kansen om het vermogen legaal uit te bouwen, met nieuwe investeringen die kunnen worden verantwoord uit opbrengsten van verhuur en verkoop. De vastgoedsector biedt daarnaast mogelijkheden om geld wit te wassen bij verbouwingen en bij (frequente) doorverkoop. Omdat woonruimte schaars is kan het worden gebruikt als pressiemiddel. Richting studenten om hoge prijzen en slechte omstandigheden te accepteren, alsook richting kwetsbare groepen om (legale of illegale) wederdiensten te vragen voor woonruimte. Voorts bieden panden mogelijkheden om drugsproductie te faciliteren of om criminelen onderdak te bieden.

Interventies	Ambitie
<ul style="list-style-type: none"> We werken aan een intensivering van de publiek-private samenwerking op lokaal niveau. Met deze samenwerking willen we een vollediger beeld krijgen van de kwetsbaarheden voor criminaliteit met vastgoed. 	
<ul style="list-style-type: none"> We voeren samen met de regio een vastgoedcampagne van Meld Misdaad Anoniem, waarbij wij tijdens de campagne een coördinerende rol hebben voor de regio. De campagne heeft als doel om het bewustzijn rond misstanden in de vastgoedbranche te vergroten en om een veilige meldplek te bieden. Hierbij richten we ons specifiek op zakelijke makelaars, ondernemersverenigingen en verhuurders van bedrijfsgebouwen op bedrijventerreinen. 	
<ul style="list-style-type: none"> We doen, via het RIEC en samen met netwerkpartners, onderzoek naar de omvang van vastgoedcriminaliteit. 	
<ul style="list-style-type: none"> We pakken wanpraktijken aan door met de Pandenbrigade controles uit te voeren op het juiste gebruik van vastgoed en de naleving van vergunningen en het bestemmingsplan; We gebruiken de Wet Bibob bij aanvragen voor omgevingsvergunningen en bij gemeentelijke vastgoedtransacties om te voorkomen dat wij onbedoeld criminele activiteiten faciliteren. 	

3.2.5 Zorgfraude

Zorgfraude wordt meestal niet gepleegd door klanten, maar door zorgaanbieders die op de markt zijn gekomen om te frauderen. Deze fraudeurs handelen opzettelijk misleidend binnen het zorgdomein waarbij doelbewust in strijd met de regels wordt gehandeld met het oog op eigen of andermans gewin. Fraudeurs zetten bijvoorbeeld een zorgproduct op de markt, van huishoudelijke zorg of beschermd wonen tot dagbesteding. Vervolgens ronselen ze klanten, declareren ze onrechtmatig en houden ze de hand op de knip bij kwaliteit en inzet van personeel. Ook kunnen indicaties voor de benodigde zorg met opzet zijn verhoogd, om zo meer inkomsten te genereren.

De omvang van zorgfraude binnen de gemeente Groningen is nog niet bekend. Een belangrijke eerste stap is het doen van onderzoek naar signalen van zorgfraude.

Interventies	Ambitie
<ul style="list-style-type: none"> We maken een analyse van onze werkprocessen met behulp van het PGB barrièremodel dat door de VNG is ontwikkeld. 	
<ul style="list-style-type: none"> We doen in samenwerking met de Directie Maatschappelijke Ontwikkeling onderzoek naar de omvang van zorgfraude door onder meer, naar aanleiding van meldingen, gecontracteerde zorgaanbieders onder de loep te nemen. 	
<ul style="list-style-type: none"> We onderzoeken de mogelijkheden van toepassing van de Wet Bibob binnen de zorgsector. 	

3.2.6 Gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime

Onze maatschappij raakt steeds verder gedigitaliseerd en nieuwe technologieën ontwikkelen zich razendsnel. Dit geeft voordelen, maar deze digitale afhankelijkheden maken ons ook kwetsbaar voor cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit.⁵ Deze vormen van criminaliteit raken steeds meer mensen. Inmiddels zijn er ongeveer net zoveel slachtoffers van online als van offline criminaliteit.⁶ De weerbaarheid tegen digitale dreigingen loopt helaas nog steeds achter bij de onverminderd hoge dreiging ervan.⁷

Wij zijn gemeentelijk aanjager van de Agenda Digitale Veiligheid 2021-2024. Hierin werken we samen met de afdelingen SSC-Informatie & Services en Economische Zaken met als doel de eigen gemeenteorganisatie, inwoners en bedrijven te beschermen tegen (de gevolgen van) cybercriminaliteit en mogelijke daaruit voortkomende maatschappelijke ontwrichting (cybercrisis). Verder wordt er gewerkt aan het verbeteren van ons informatiebeeld over en de aanpak van cybercriminaliteit in de gemeente. Dit alles gebeurt ook in samenwerking met externe maatschappelijke en veiligheidspartners van de gemeente.

⁵ Zie voor definities: <https://hetccv.nl/onderwerpen/cybercrime/definities/> (Geraadpleegd op 8-9-2023).

⁶ *Veiligheidsmonitor 2021*, Hoofdstuk 4: Traditionele criminaliteit & Hoofdstuk 5: Online Criminaliteit. In het rapport *Online Veiligheid en Criminaliteit 2022* meldde 2.2 miljoen slachtoffers van online delicten in 2022. Aanvullend laat de *Cybersecuritymonitor 2022* zien dat ruim 2000 bedrijven slachtoffer van gijzelsoftware in 2021.

⁷ Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (2022 en 2023), *Cybersecuritybeeld Nederland 2022* en *Cybersecuritybeeld Nederland 2023*.

Interventies	Ambitie
<ul style="list-style-type: none"> • We maken basisschoolleerlingen bewust van online risico's en verbeteren hun weerbaarheid door het inzetten van de programma's HackShield en 'HackShield in de Bieb'; • We zetten in op bewustwording en weerbaarheid onder de doelgroepen jeugd en het mkb en we oriënteren ons op weerbaarheidsinterventies voor andere groepen die kwetsbaar zijn voor (de gevolgen van) cybercriminaliteit zoals bijvoorbeeld senioren. 	
<ul style="list-style-type: none"> • We participeren in een fenomeenonderzoek van het RIEC dat als doel heeft inzicht te bieden in cybercriminele jeugdnetwerken in Noord-Nederland en mogelijkheden aan te dragen voor een integrale aanpak daarvan voor lokale veiligheidscoalities (gemeenten in samenwerking met politie, OM en hulp- en zorgorganisaties); • We versterken onze informatiepositie over wat er online speelt in de gemeente door een nauwe samenwerking op te zetten tussen boa's, OOV en de Digitaal Wijkagent in de nieuw opgerichte Digikamer; • Binnen het samenwerkingsverband van Preventie met Gezag investeren we in een netwerk van jeugd- en veiligheidsprofessionals die binnen hun organisaties aandacht hebben voor het thema digitale veiligheid. Het doel is om deze met elkaar te verbinden en voldoende basiskennis, bewustwording en handelingsperspectief te bieden op het gebied van slachtofferschap en daderschap van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit onder jongeren en om dat vervolgens integraal aan te pakken. 	
<ul style="list-style-type: none"> • We blijven inzetten op regionale samenwerking op het thema Digitale Veiligheid in Noord-Nederland binnen de werkgroep cyber van het Regionaal Bestuurlijk Politie Overleg (RBPO); • Vanuit de regionale samenwerking wordt gewerkt aan een informatieproduct dat lokale data en trends van cybercriminaliteit inzichtelijk maakt voor gemeenten in Noord-Nederland. Dit product wordt door de politie beschikbaar gesteld en heeft als doel om gemeenten in staat te stellen meer gerichte interventies op te starten ten behoeve van de weerbaarheid en aanpak tegen cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Bij het weerbaar maken van bedrijventerreinen in samenwerking met het Platform Veilig Ondernemen wordt digitale veiligheid specifiek meegenomen als thema. 	

4. Verantwoording & planning

In de bij dit plan gevoegde Tijden hebben we alle interventies in de tijd geplaatst. Interventies die gaan over bijvoorbeeld het maken van een informatiebeeld of onderzoek naar toepassingsmogelijkheden van wettelijke instrumenten zullen resultaten opleveren op basis waarvan vervolgenterventies kunnen worden vastgesteld. We zullen dit uitvoeringsplan daarom in Q2 2025 actualiseren en u over behaalde resultaten informeren.

Daarnaast informeren wij u zoals gebruikelijk via de P&C-cyclus, thematische bijeenkomsten en informatiebrieven.

